

43. Statistični podatki: Prebivalstvo EU in Slovenije se nezadržno stara

Opomba:

Informacijo o prebivalstvu Slovenije (glej informaciji številka 3 v InfO–mozaiku) nadgrajujemo z najnovejšimi informacijami o projekcijah prebivalstva za EU in Slovenijo).

Demografski kazalniki že vrsto let opozarjajo na geografsko neenakomerno rast prebivalstva, večina bolj razvitih držav se spopada z zmanjševanjem rodnosti, s staranjem prebivalstva ter daljšanjem življenjske dobe. Mnoge države se s spremembami zaradi staranja prebivalstva že spopadajo ali se nanje pripravljajo – podaljševanje pričakovanega trajanja življenja ponekod že pomeni tudi podaljševanje aktivne dobe. Staranje prebivalstva je eden resnih izzivov, pred katerim se je danes znašlo človeštvo. Vse večji delež starejšega prebivalstva povzroča številne spremembe in nove izzive za prihodnost, za katere je treba čim prej najti ustrezne rešitve. Spremembe in posledice, povezane s demografskim razvojem v zadnjem desetletju, intenzivno proučujejo v Združenih narodih, v OECD in v Evropski uniji.

Demografske napovedi za države članice EU

Tudi večina držav članic EU se spopada s posledicami dejstva, da se njihovo prebivalstvo postopoma stara. O staranju prebivalstva govorimo takrat, ko se delež prebivalstva nad izbrano starostno mejo (pogosto je to doseženih 65 let) povišuje glede na celotno prebivalstvo.

Staranje prebivalstva v EU je posledica štirih demografskih trendov, ki vplivajo drug na drugega, njihova obseg in ritem pa se med državami lahko zelo razlikujeta:

- nizko povprečno število otrok na žensko,
- bistveno daljša pričakovana življenjska doba ob rojstvu (od leta 1960 za več kot 8 let),
- zmanjšanje umrljivosti ter
- sprejem velikega števila priseljencev iz tretjih držav (priseljivanje se bo v prihodnosti še nadaljevalo).

Med državami članicami imajo največji delež prebivalcev, starih 65 ali več let, Nemčija (20,7 %), Italija (20,2 %) in Grčija (18,9 %). V Sloveniji je bilo konec leta 2010 16,5 % prebivalcev starih 65 ali več let; pred desetimi leti pa je bilo v tej starosti 14,1 % prebivalcev.

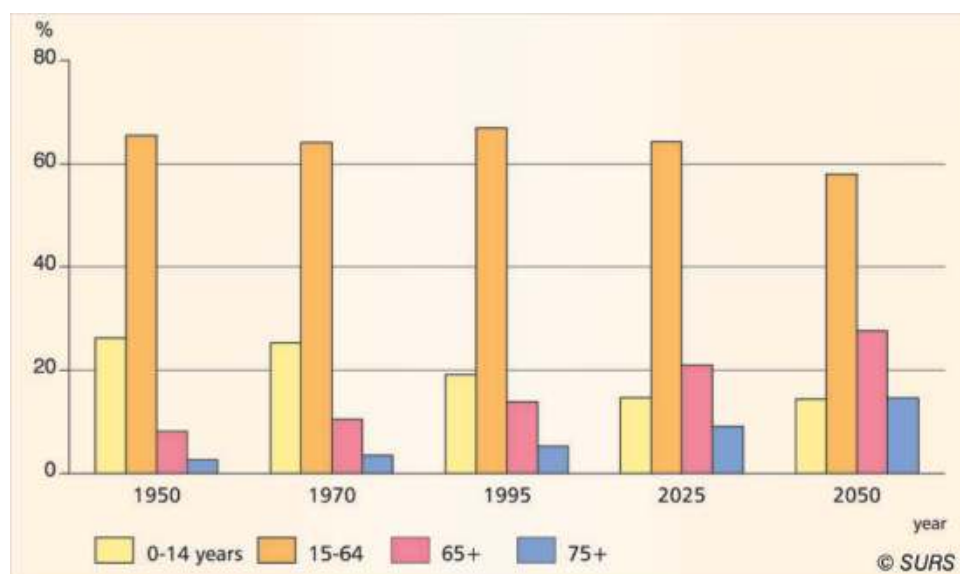
Eurostatove projekcije prebivalstva EUROPOP2010¹ za prihodnost niso spodbudne. Srednja vrednost (mediana) starosti prebivalstva držav članic naj bi se po napovedih v obdobju od leta 2008 do leta 2060 dvignila s 40,4 leta na 47,9 leta, delež oseb v starosti 65 let in več med skupnim prebivalstvom naj bi se tako povečal s 17,1 % na 30 %. Podobno naj bi se število ljudi, starih 80 let ali več, v obdobju od 2008

¹ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>

do 2060 po napovedih skoraj potrojilo: z 21,8 milijona naj bi naraslo na 61,4 milijona. Delež mladih se bo v vseh državah članicah do leta 2060 zmanjšal. Delež prebivalstva, starega od 20 do 29 let, se bo med letoma 1995 in 2015 zmanjšal za 20 %, delež prebivalstva, starega od 50 do 64 let pa povečal za 25 %. V EU je bil leta 2008 star od 15 do 24 let približno vsak osmi prebivalec oz. 12,4 % prebivalstva, med prebivalci Slovenije je bilo tedaj 250.200 mladih in njihov delež je bil enak deležu v EU (12,4 %). Leta 2060 bo v EU po predvidevanjih povprečno še 10 % mladih, deleži mladih bodo največji na Irskem (11,7 %), v Franciji (11,5 %) ter v Luksemburgu, na Danskem in v Združenem kraljestvu (po 11,2 %), najmanjši pa na Slovaškem (8,4 %), Poljskem (8,5 %) in v Romuniji (8,6 %). V Sloveniji naj bi bilo takrat 9,6 % mladih.

Graf: Prebivalstvo EU po starostnih skupinah

Vir: IIASA (http://www.iiasa.ac.at/Research/ERD/DB/data/hum/dem/dem_2.htm, 5. maj 2010)

Demografske napovedi za Slovenijo

Tudi demografske napovedi za Slovenijo so podobne, po nekaterih kazalnikih celo manj ugodne. V naslednjih 50 letih se bo zelo pomembno spremenila starostna sestava prebivalstva Slovenije. Prebivalstvo Slovenije se bo predvidoma precej hitro povečevalo in do približno leta 2025 bo imela Slovenija okrog 2.155.000 prebivalcev, nato pa bo število prebivalcev pričelo počasi padati. Glede na rezultate Eurostatovih projekcij prebivalstva bo imela Slovenija leta 2060 skoraj 2.058.000 prebivalcev, od teh bo starejših od 64 let slaba tretjina.

V Sloveniji je pričakovano trajanje življenja novorojenega otroka krajše kot v bolj razvitih državah članicah EU, vendar se tudi v Sloveniji stalno zvišuje. Deček, rojen v Sloveniji leta 2009, lahko pričakuje, da bo dočakal skoraj 76 let, deklica, rojena istega leta, pa malo več kot 82 let. V zadnjem desetletju se je pričakovano trajanje življenja za moškega podaljšalo za 6,2 leta, za žensko pa za 4,9 leta. Pričakuje se, da se bo v Sloveniji celotna stopnja rodnosti enakomerno dvigovala. Delež otrok (mlajših od 15 let) se bo dobrih 10 let še nekoliko zviševal, nato pa bo začel upadati. Leta 2060 bo od 100 delovno

sposobnih prebivalcev (stari 15 do 64 let) odvisnih skoraj 58 starejših in 25 otrok (2010: 24 oz. 20). Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu se bo daljšalo in dečki, rojeni v Sloveniji leta 2060, bodo živeli 84 let, deklice pa skoraj 89 let.

Tabela 1: Prebivalstvo Slovenije po projekcijah prebivalstva EUROPOP2010, 2010-2060

Leto	Število prebivalcev	Prebivalci, stari 0-14 let (%)	Prebivalci, stari 15-64 let (%)	Prebivalci, stari 65 let ali več (%)	Prebivalci, stari 80 let ali več (%)	Koeficient starostne odvisnosti starejših (%)
2010	2.046.976	14,0	69,4	16,5	3,9	23,8
2015	2.106.182	14,7	67,8	17,5	4,7	25,8
2020	2.142.217	15,2	65,0	19,8	5,2	30,4
2025	2.154.934	14,7	63,3	22,0	5,7	34,8
2030	2.154.609	13,7	62,2	24,2	6,3	38,8
2035	2.148.629	12,9	61,0	26,1	7,9	42,7
2040	2.141.070	12,9	59,6	27,5	9,2	46,1
2045	2.131.661	13,4	57,4	29,2	10,2	50,8
2050	2.114.985	13,9	55,5	30,6	10,9	55,0
2055	2.089.905	13,9	54,5	31,5	11,6	57,8
2060	2.057.964	13,7	54,8	31,6	12,7	57,6

Vir: Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/data/database>

Tabela 2: Predpostavke in rezultati projekcij prebivalstva EUROPOP2010, Slovenija, 2010 – 2060

Leto	Število prebivalcev	Selitveni prirast	Celotna stopnja rodnosti	Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu - moški (leta)	Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu - ženske (leta)
2010	2.046.976	10.952	1,54	75,8	82,3
2015	2.106.182	8.739	1,55	76,8	83,0
2020	2.142.217	6.316	1,56	77,7	83,7
2025	2.154.934	5.618	1,57	78,5	84,4
2030	2.154.609	5.654	1,58	79,4	85,1
2035	2.148.629	5.307	1,59	80,2	85,8
2040	2.141.070	5.570	1,60	81,0	86,4
2045	2.131.661	5.559	1,61	81,8	87,0
2050	2.114.985	5.018	1,63	82,5	87,6
2055	2.089.905	4.356	1,64	83,3	88,2
2060	2.057.964	3.817	1,65	84,0	88,8

Vir: Eurostat

Proces staranja prebivalstva vpliva tudi na odnose med generacijami. EU (kot Slovenija) bo vedno bolj odvisna od svoje mlajše generacije. V Evropi in tudi v Sloveniji se število starejših naglo povečuje, število mladih delavcev bo upadalo, rast števila delovno aktivnih prebivalcev je počasna, velika je brezposelnost, prehod mladih iz izobraževanja v zaposlitev je vse daljši. Zagotavljanje medgeneracijske

solidarnosti² bo težka, vendar nujna naloga. Odgovore za življenje v prihodnosti bodo morale poiskati vse generacije skupaj, njihova prizadevanja in iskanja rešitev pa bodo morala temeljiti na dialogu in medsebojnem sodelovanju.

Kontaktna oseba za področje: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Starejše prebivalstvo v Sloveniji, SURS, posebna objava, 3.2.2011, http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3713
- Starejše prebivalstvo v Sloveniji, Ljubljana, SURS, 2010 <http://www.stat.si/doc/pub/StarejsePrebivalstvo.pdf>
- Mednarodni dan starejših, SURS, posebna objava, 29.9.2011, http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4221
- Projekcije prebivalstva za Slovenijo, 2010–2060 - končni podatki, SURS, prva objava, 17.6.2011 http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3989
- Drugi evropski dan solidarnosti in sodelovanja med generacijami, SURS, posebna objava, 26.4.2010 http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3095

² Marca 2009 je Evropska komisija med državljani EU izvedla raziskavo z naslovom Medgeneracijska solidarnost; Eurobarometer št. 269/2009; http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_269_en.pdf

